

resp. moravsko-slezský zemský fond je podle bodu 11. posléze citovaného výnosu povinen podniknouti potřebné kroky, aby nezaplacené ošetřovací útraty byly vymáhány od osob k placení povinných. V souzeném případě jde o exekuční titul podle čl. VI. zák. č. 130/30; tento titul je formálně správný a na jeho podkladě byla Moravsko-slezská finanční prokuratura, která zastupuje mor.-slez. zemský fond jako zvláštní jmění účelové podle výnosu ministerstva financí z 22. listopadu 1861 č. 7454, oprávněna podatí exekuční návrh proti povinnému. Ježto pak exekučnímu soudu náleží zkoumati pouze formální náležitosti exekučního titulu, vydaného správními úřady, byla exekuce prvním soudem právem povolena.

Čís. 14381.

Ku provedení úsporných opatření podle čl. XXXV odst. 3 zákona ze dne 21. dubna 1932, čís. 54 Sb. z. a n., není povolán rozhodčí soud zřízený podle odst. (5) § 17 b) čl. XXVII téhož zák.

Snížení odpočivné a zaopatřovací požitky ve smyslu odst. 4 čl. XXXV zák. čís. 54/32 Sb. z. a n. lze jen po předchozím jejich přezkoušení v tom směru, zda jejich smluvní výměra byla nepřiměřeně vysoká (nadměrná).

(Rozh. ze dne 16. května 1935, Rv II 155/35.)

Žalobce byl zaměstnán u žalované firmy M., továrna na šicí stroje, akciová společnost v O., jako vrchní ředitel. Dnem 1. dubna 1925 odešel do výslužby s ujednanou pensí 3.000 Kč měsíčně, která mu byla placena až do srpna 1933 a dnem 1. září 1933 snížena usnesením správní rady žalované na 1.000 Kč měsíčně. Žalobce domáhá se na žalované doplacení rozdílu mezi pensijními požitky dříve mu vyplacenými a požitky, které jsou nyní po snížení vypláceny. Žalovaná namítla proti žalobě, že byla k snížení pensijních požitků oprávněna podle čl. XXXV zák. čís. 54/32 sb. z. a n., poněvadž jest akciovou společností, tudíž podnikem společenským, na jejíž základním kapitálu jest z poloviny zúčastněna M. banka, státem sanovaná, z jejíhož příkazu také k snížení odpočivných požitků žalobcových došlo. Procesní pracovní soud uznal podle žaloby, vycházejí z názoru, že k snížení požitků žalobcových byl oprávněn jedině rozhodčí soud, zřízený podle odst. (5) § 17 b) čl. XXVII zák. čís. 54/32 sb. z. a n., k jehož výroku dosud nedošlo. **O d v o l a c í s o u d** žalobu zamítl. **D ů v o d y :** Jde jen o to, zda žalovaná, chtějící snížení odpočivné požitky žalobcovy, se měla za tím účelem obrátiti dle § 17 b) odst. 3 a 4 na rozhodčí soud, jak má procesní soud za to, anebo zda byla oprávněna sama k přezkoumání a snížení výslužného, jak je s poukazem na článek XXXV odst. 3 a 4 skutečně provedla. Paragraf 17 b) tu vůbec nepřichází v úvahu, nýbrž výhradně předpisy článku XXXV zařazeného ve hlavě 4, výslovně také nadepsané: Zvláštní ustanovení o bankách akciových s podporou z veřejných prostředků: V odstavci 3 článku XXXV praví se výslovně, že služební poměry lze zrušiti koncem kalendářních čtvrtletí po předcházející 6nedělní výpovědi

bez ohledu na ustanovení jakýchkoliv a s kýmkoliv ujednaných služebních úmluv. Dále mohou se snížit a přezkoušeti též smluvní odpočivné a zaopatřovací požitky Nemluví se tu nikterak o potřebě domáhati se rozhodnutí snad u rozhodčího soudu, jak ustanovuje § 17 b) odst. 1 v případech tam uvedených, nýbrž stanoví se určitě: lze snížit a přezkoušeti a stanoví se dále také určité lhůty pro výpověď a skončení služebního poměru. Z toho všeho jest zřejmo, že ustanovení § 17 b) tu naprosto nemá místa. Tomu zřetelně nasvědčuje také srovnání s článkem XXXVI, jednajícím o náhradách a restitucích škod vzešlých bance zaviněním funkcionářů. Tento článek zařazený rovněž do hlavy čtvrté o zvláštních ustanoveních pro banky sanované v odst. 6, má za potřebné výslovně stanoviti, že o uplatnění nároku podle předešlých odstavců 1—5 článku tohoto platí obdobně ustanovení § 17 b) odst. 3 až 10 s dalšími úchytkami v odstavci tom podrobně uvedenými.

Nejvyšší soud zrušil rozsudek odvolacího soudu a uložil mu nové jednání a rozhodnutí.

D ů v o d y :

Ustanovení čl. XXVII § 17 b) zákona ze dne 21. dubna 1932 čís. 54 sb. z. a n. o příslušnosti rozhodčího soudu nelze v souzené věci vůbec použiti. Uvedený předpis zákona platí pro banky, které utrpěly vytčené tam ztráty, a poskytuje jim možnost, aby se domáhaly snížení nepřiměřeně vysokých služebních požitků, a to návrhem u zvláštního rozhodčího soudu, který pak stanoví požitky podle zásad slušnosti. Naproti tomu ustanovení čl. XXXV téhož zákona se vztahuje na banky, kterým byla poskytnuta podpora z veřejných prostředků, a takovým bankám jakož i společenským podnikům s nimi hospodářsky úzce spjatým vyhrazuje zákon oprávnění, by přímo samy provedly úsporná opatření blíže uvedená v odst. 3. K provedení těchto úsporných opatření není tedy třeba a nebylo by ani přípustné podati návrh u rozhodčího soudu, zřízeného podle čl. XXVII § 17 b) téhož zákona. Pokud bylo v důvodové zprávě senátu (tisk. 723 na str. 7) při výkladu o čl. XXXV poukázáno také na odst. 2 a 9 § 17 b), stalo se tak jen za účelem vyložení pojmu »nadměrnosti« služebních požitků, ale z toho nelze vyvozovati, že i k provedení úsporných opatření podle čl. XXXV odst. 3 by byl povolán rozhodčí soud. Naproti tomu jest dovolání oprávněno, pokud jde o další otázku, zda snížení žalobcových odpočivných požitků ze smluvených 3.000 Kč měsíčně na pouhých 1.000 Kč vyhovovalo zákonu, nebo — jak to vyjadřuje dovolatel — zda toto snížení odpovídalo zásadám slušnosti a spravedlivosti. Podle poslední věty třetího odstavce čl. XXXV zákona čís. 54/32 sb. z. a n. mohou se přezkoušeti též smluvní, z prostředků banky placené odpočivné a zaopatřovací požitky osob tam uvedených a pozůstalých po nich a mohou se snížit na míru odpočivných a zaopatřovacích požitků podle právních předpisů o pensijním pojištění zaměstnanců. Toto ustanovení lze uplatniti podle čtvrtého odstavce čl. XXXV též v příčině odpočivných a zaopatřovacích požitků, vyplácených společenskými podniky, na jejichž základním kapitálu jest banka aspoň z poloviny trvale zúčastněna. Zákon tu připouští mimořádný zásah do soukromoprávních poměrů založených na smlouvě a do nabytých

soukromých práv a jest proto možnost takového zásahu vykládati způsobem obmezujícím. Již v důvodové zprávě k vlád. návrhu bankovního zákona (tisk. 1622 posl. sněm., na str. 92) bylo vyloženo, že úpravě mají býti podrobeny také služební, odpočivné a zaopatřovací příjmy, které se opírají o smlouvy ještě před platností nového zákona založené a zpravidla nepřiměřeně štedré. Ve zprávě ústavně-právního výboru senátu (tisk. 723, str. 7) bylo dále uvedeno, že smyslem návrhu jest také, umožniti snížení nadměrných služebních požitků vedoucích funkcionářů, kterýžto pojem jest blíže definován v ustanoveních odst. 2 a 9 § 17 b), a že jest v intencích zákona, aby ustanovení čl. XXXV odst. 3 bylo použito jen proti těm vedoucím ředitelům, jejichž služební požitky a jiné příjmy ze zastávaných funkcí plynoucí byly nepřiměřeně vysoké. V odstavci 2. § 17 b) (čl. XXVII) se praví, že nepřiměřeně vysoké jsou služební požitky, které neodpovídají hospodářské nosnosti banky, a že při posuzování přiměřenosti služebních požitků sluší přihlížeti spravedlivě též k výši služebních požitků ostatních zaměstnanců banky, k významu, který pro banku má zvláštní odborná způsobilost osoby, o jejíž smlouvu jde, k její služební činnosti pro banku a k době, po kterou trvá její skutečný poměr k bance. Na tyto zásady se odkazuje také v odstavci 9. § 17 b). Co tu bylo řečeno o nadměrnosti služebních požitků, platí obdobně i o požitcích odpočivných a zaopatřovacích, neboť intence zákona jsou v obou případech stejné, a platí tyto zásady i pro společenské podniky, jež jsou s bankou hospodářsky úzce spjaty podle odst. 4 čl. XXXV. — Zákon poskytuje ovšem společenským podnikům, uvedeným v odst. 4 čl. XXXV, možnost, aby přezkoušely smluvní odpočivné a zaopatřovací požitky, vyplácené jimi vedoucím úředníkům a zaměstnancům vůbec, jimž byla udělena prokura, a aby je snížily na míru odpočivných a zaopatřovacích požitků podle právních předpisů o pensijním pojištění zaměstnanců. Ale již z doslovu zákona je zřejmé, že tomuto snížení odpočivných a zaopatřovacích požitků musí předcházeti jejich přezkoušení, jež jest provésti podle zásad právě vyložených v tom směru, zda jejich smluvní výměra byla nepřiměřeně vysoká čili nadměrná, a teprve podle výsledku tohoto přezkoušení lze přikročiti k jejich snížení. Zákon tedy neponechává prostě libovůli správě podniku, by smluvně ujednané požitky odpočivné a zaopatřovací snížila v kterémkoliv případě vždy až na míru odpočivných a zaopatřovacích požitků podle právních předpisů o pensijním pojištění zaměstnanců, nýbrž dovoluje přezkoušení jejich nadměrnosti a stanoví jen nejnižší mez, pod kterou správa podniku i při odůvodněném snížení odpočivných a zaopatřovacích požitků nesmí nikdy sejíti. V souzené věci přednesl žalobce při ústním odvolacím jednání, že snížení jeho pense na 1.000 Kč měsíčně odporuje zásadám slušnosti, protože byl zakladatelem firmy a jeho činnosti jest děkovati, že podnik obstál po celou dobu světové války, a že jeho nástupce bral měsíční plat 15.000 Kč. O těchto tvrzeních nabídl také důkazy. Tento jeho přednes směřoval zřejmě k uplatnění námitky, že snížení smluvené pense ze 3.000 Kč měsíčně na 1.000 Kč měsíčně nevyhovovalo zákonu, t. j. předpisům čl. XXXV. odst. 3 a 4 zákona čís. 54/32 sb. z. a n., a jde tudíž o okolnosti důležité pro rozhodnutí sporu. Odvolací soud však nepřihlížel k tomuto žalobcovu přenesu, spokojiv se s poukazem na skutečnost, že pensijní požitky žalobcovy by činily

podle zákona o pensijním pojištění soukromých zaměstnanců ve vyšších službách 7.200 Kč ročně, kdežto žalovaná mu je snížila jen na 12.000 Kč ročně. Tím však není ještě vysvětleno, zda snížení žalobcovy smluvní pense o 2.000 Kč měsíčně bylo vůbec přípustné, když nebyly zjištěny skutkové okolnosti, z nichž by se dalo podle zásad shora vyložených usouditi, že žalobcova smluvní pense 3.000 Kč měsíčně byla nadměrná, a že bylo odůvodněno její snížení na pouhých 1.000 Kč měsíčně. Dovolacímu soudu není možno, by rozhodl sám ve věci, a bylo proto podle § 35 odst. 2 zák. čís. 131/31 Sb. z. a n. napadený rozsudek zrušiti.

Čís. 14382.

Na které společenské podniky vztahuje se ustanovení čtvrtého odstavce čl. XXXV zákona ze dne 21. dubna 1932, čís. 54 sb. z. a n.

Poskytnutí úvěru není »trvalou účastí na základním kapitálu« akciové společnosti ve smyslu téhož předpisu.

(Rozh. ze dne 16. května 1935, Rv II 282/35.)

Podle usnesení správní rady žalované akciové společnosti M., pivovar a sladovna v B. ze dne 17. prosince 1930 byla vyplácena žalobkyni pense 3.000 Kč měsíčně až do dubna 1933, kdy byla snížena vzhledem k čtvrtému odstavci čl. XXXV zák. čís. 54/32 sb. z. a n. na výši srovnávající se s vdovským důchodem žalobkyně, který dostávala od Všeobecného pensijního ústavu v B. ve výši 6.209 Kč ročně. Žalobkyni bylo proto již v květnu 1933 a dále i v červnu 1933 vyplaceno na pensijních požitcích za každý měsíc 500 Kč. Žalobou domáhá se nedoplatku za tyto dva měsíce ve výši 5.000 Kč. *Procesní soud* vyhověl žalobě jen co do částky 34 Kč 80 hal. *Důvody*: Plat vyplácený žalobkyni jest vdovským zaopatřovacím požitkem podle odst. 4 čl. XXXV bankovního zákona. M. banka jest také bankou sanovanou ze zvláštního fondu pro zmírnění ztrát povstálých z poválečných poměrů, jak předpokládá první odstavec cit. čl. To jde najevo ze správy ministerstva financí ze dne 30. ledna 1934, kterou zároveň jest dokázáno, že poslední podpora sanační byla poskytnuta vládním usnesením ze dne 28. července 1932, takže tříletá lhůta odst. 3 cit. čl. ještě neuplynula. Šestinedělní výpovědi není třeba. Bankovní zákon o této výpovědi mluví v 3 odst. čl. XXXV bankovního zákona, uváděje, že služební poměry členů představenstva, vedoucích úředníků a zaměstnanců, jimž byla udělena prokura, lze zrušiti koncem kalendářního čtvrtletí po předcházející šestinedělní výpovědi; kdo z nich vystoupil ze služeb banky, ať na výpověď banky nebo na výpověď vlastní, má proti bance nejvýš nárok na tříměsíční služební plat, ovšem bez újmy zákonných nároků na odpočivné, a jiné zaopatřovací požitky, podle právních předpisů o pensijním pojištění zaměstnanců. Teprve v další větě téhož odstavce uvádí zákon, že lze přezkoušeti též smluvní odpočivné a zaopatřovací požitky osob napřed uvedených a pozůstalých po nich, a snížit na míru odpočivných a zaopatřovacích požitků podle právních předpisů o pensijním pojištění zaměstnanců. V této větě není však zmínky o šestinedělní výpovědi. V dalším